

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460518

24. De Officio Archi-Presbyteri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61781)

8. cum olim 6. de Consuet. Sylvester V. Archi-Diaconus n. 1. Vallenfis h. t. n. 3..

TITULUS XXIV.
De Officio Archi-Presbyteri.

SUMMARIA.

1. *Archi-Presbyter quis?*
2. *Alius urbanus, alius ruralis.*
3. 4. *Utriusque munus & officium.*

Archi-Diacono proximus dignitate & gradu in Ecclesia Cathedrali est Archi-Presbyter, qui nonnunquam Decanus salutatur.

§. I.

1 Est autem *Archi-Presbyter*, quasi primus Presbyterorum, ille, qui præest Presbyteris, ac eorum officiis, vicésque absentis Episcopi in spiritualibus gerit. *c. 1. h. t.*

§. II.

2 *Archi-Presbyter* alius est *urbanus* sive *civitatensis*, alius *ruralis*, *foraneus*, seu *plebanus*. *Urbanus* est, qui præest Presbyteris in civitate, ubi Sedes est Episcopi, existentibus, & Episcopi vicem in Divino officio suppet; de quo in *c. 3. h. t. Ruralis* seu *foraneus* dicitur, qui curam animarum in plebe exercet, & super alios Parochos, ac Presbyteros, qui per minores titulos habitant, inspectionem gerit; de quo in *c. fin. h. t.* Et hic propriè videtur nuncupari Decanus in *c. 7. de Officio Archi-Diaconi* ac Vicarius foraneus in *Clem. de Rescript.* juncta Gloss. *V. foraneo.*

§. III.

3 *Officium Archi-Presbyteri* tum urbani tum ruralis est multiplex.

Ad *Archi-Presbyterum urbanum* spectat, Episcopo missam canente ordinare Sacerdotes ad altaris ministerium: Missarum solennia in absentia Episcopi celebrare, cantumque Horarum auspiciari: orationes, quas vocant collectas, recitare: benedictiones presbyterata-

les ad Lectiones impertiri: infirmum oleo perungere, ac curam animarum agere: eam namque in Ecclesia Metropolitana, aut Cathedrali habet facultatem, quam quilibet Presbyter in sua Parochia. *d. c. 1. 2. & 3. h. t.* Cæterùm Archi-Presbyter urbanus ob præminentiam, quam inter Canonicas, aliósque Clericos obtinet, in dignitate quidem, seu potius personatu positus censetur, ita ut ipsa Sede Apostolica vel Legato ejusdem cause delegari possint juxta. *c. 11. de Rescript.* in 6. in foro tamen externo de Jure communi nullà jurisdictione prædictus est. *arg. d. c. 1. h. t.* De Jure communi inquam; non enim me fugit, in quibusdam locis, ubi Archi-Diaconus non est jurisdictionem in Clericis Archi-Presbyteris, seu Decanis Ecclesiarum Cathedralium, aut collegiarum competere.

Ad *Archi-Presbyterum ruralem* pertinet non solum vulgi & plebis, sed etiam Presbyterorum curam gerere, & quâ quisque industriâ Divinum opus exerceat, observare: Clericorum rixas, ebrietates, aliâve scandala impedire, vel si minus ipse possit, Episcopo suo referre: ejus etiam decreta per se, aut per alios executioni mandare. *c. fin. h. t.*

Utrum verò Archi-Presbyter, seu Decanus ruralis habeat externam aliquam jurisdictionem? Rationem dubitandi suggerit *d. c. fin.* ubi omnia referre jubetur ad Episcopum. Verùm plerisque placet; in minoribus saltem aliquibus negotiis jurisdictionem ei denegandam non esse, cum si veluti Vicarius Episcopi foris constitutus ad gubernandum Clerum, ac populum, quod officium sine omni protus jurisdictione convenienter exequi non potest. Pirrh. *h. t. n. 11.* Neque obstat adductum *c. fin.* id enim solum procedit in negotiis gravioribus, aut magni momenti, ita ut etiam solum Decanus ruralis propriâ autoritate judicare non debeat, sed Episcopo referret: imò dum in *fin. cit. cap.* prohibetur, ne con-

tra Episcopi decretum aliquid ordinare præsumat, videtur eò ipsò concessum, quòd secundum decreta, & statuta Episcopi causas decidere valeat. Nequaquam tamen existimes, eidem competere potestatem excommunicandi delinquentes inconsulto Episcopo: quia nec Archidiacono (qui Jurisdictione major est Archi-Presbytero. *c. 1. h. t.*) hæc potestas de jure concessa est. *c. 5. de Officio Archidiaconi.* eò quòd excommunicatio sit maxima pœna in Ecclesia, & magni præjudicii. Equidem in *c. 3. de Officio ordinarii.* dicitur, Plebanum (quo nomine etiam Archi-Presbyter venire solet) posse sententiam excommunicationis ferre in Clericos, vel laicos paræcios suos; sed rectè Glossa respondet textum illum loqui de tali casu, quo ex consuetudine, privilegio, vel alio jure, aut concessione speciali Plebano, seu Archi-Presbytero major potestas, & jurisdictio competit, de jure communi aliàs non concessa.

TITULUS XXV. De Officio Primicerii.

SUMMARIA.

1. Nominis ratio. 2. 3. Primicerii munus & officium.

Primicerius quoque Archi-Diacono subest, & Archi-Presbytero absente in cantu & choro succedit.

§. I.

1. *Primicerius* ab eo dictus est, quòd vel fuerit primus in choro, in qua Pfallentes in choro fuerant descripti; vel quòd ordinariè debuerit esse primus in choro, aut cantu, unde etiam Cantor, seu Præceptor nuncupatur in *c. 1. §. Cantor. dist. 21. & c. 6. de Consuet.*

§. II.

2. *Officium* Primicerii erat ordinare ea, quæ ad cantum spectant, aut referuntur. Item Clericos in choro delinquentes corrigere, & puni-

re, ut habetur in *c. 1. §. ad Primicerium dist. 25.* ob quam animadversionem, seu aliqualem jurisdictionem in delinquentes dicebatur habere personatum, imò & dignitatem. *c. 8. de Constit.* Consequenter & præcedentiam aliquam, seu præminentiam respectu aliorum Clericorum habere debuit, sicut communiter colligunt DD. & ipsiusmet nominis ratio insinuare videtur. Azor. *Instit. moral. p. 2. L. 3. c. 16. q. 3.*

Præterea in *c. un. h. t. ad Officium Primicerii* pertinere traditur, Diaconis, & reliquis Clericis in docendo præesse, instruendo nimirum illos in modo cantandi, in latina lingua, & aliis disciplinis, præcipuè ad Divinum officium honestè peragendum necessariis. Hinc de Jure antiquo Primicerius etiam magister Scholarum, & Scholasticus appellatus est. De Jure verò Trident. *sess. 23. de Reform. c. 18.* Scholasticæ cura in Cathedralibus præsertim Ecclesiis committi jubetur non nisi Graduato, vel aliàs ad instruendum idoneo, sive deinde talis fungatur simul officio Primicerii, sive non, ut ita officia Scholastici & Primicerii juxta Trident. non videantur necessariò esse connexa, sed diversis committi valeant.

Hodie in plerisque Ecclesiis Cathedralibus titulus quidem & præbenda Scholastici retinetur ab aliquo Canonicorum, officium tamen vix alicubi propriè exercetur propter multitudinem Universitatum, & Gymnasiorum, in quibus multò facilius scientiæ & liberales artes addiscuntur. Similiter ea, quæ ad Primicerium de jure spectant, passim per vicarios etiam laicos, & Ecclesiarum famulos expediuntur.

TITULUS XXVI. De Officio Sacristæ.

SUMMARIA.

1. Sacrista quis? 2. Ejus Officium.

Nunc